پایه دوازدهم (دروس مشترک ریاضی و تجربی)

آزمون‌های شبیه‌ساز امتحانات نهایی ماز

شبیه‌ساز امتحانات نهایی

Maze Educational Group

دفترچه سؤال

دوشنبه ۵ مردادماه ۱۴۰۵

شبیه‌ساز امتحان نهایی

بودجه آزمون	جامع کل کتاب		
ردیف	درس	تعداد صفحه	زمان پاسخگویی
۱	هویت اجتماعی	۳	۷۵ دقیقه

برای شباهت حداکثری به امتحانات نهایی، صفحه‌آرایی، فونت و حتی اندازهٔ متن در تمامی آزمون‌های تشریحی ماز، کاملاً یکسان با استاندارد امتحانات نهایی در نظر گرفته می‌شود.

SanjeshCloud
www.SanjeshCloud.ir

سوالات آزمون شبیه‌ساز نهایی درس: علوم‌اجتماعی	پایه: دوازدهم	رشته: ریاضی فیزیک–علوم‌تجربی	تاریخ آزمون: ۱۴۰۵/۰۵/۰۵
تعداد صفحه: ۳	مدت آزمون: ۷۵ دقیقه	ساعت شروع:	نام و نام‌خانوادگی:
آزمون شبیه‌ساز امتحان نهایی		گروه آموزشی ماز	

ردیف	سوالات (پاسخ‌برگ دارد)	نمره
۱	**درستی یا نادرستی عبارت‌های زیر را مشخص کنید.** الف) ارزش‌ها و کنش‌های اجتماعی از طریق هنجارهای اجتماعی تحقق می‌یابند. ب) پیش‌بینی حوادث طبیعی برای پیشگیری و تسلط بر طبیعت از فواید علوم انسانی و اجتماعی است. پ) فرصت‌های پیش روی افراد برای تحرک اجتماعی و کسب هویت‌های جدید در جوامع مختلف، یکسان نیست. ت) هویت ایرانی قبل از ظهور اسلام، هویتی توحیدی، دینی و در مواردی آمیخته با اساطیر بود.	۱
۲	**کلمه‌های مناسب را از داخل کمانک ( ) انتخاب کنید.** الف) پدیده‌های **(طبیعی – اجتماعی)** را انسان‌ها در ارتباط با یکدیگر به‌وجود می‌آورند. ب) مرز و محدودهٔ فرهنگ آرمانی و فرهنگ واقعی بر اساس **(عمل مردم – عقاید و ارزش‌ها)** تغییر می‌کند. پ) کارمند ادارهٔ پست که با همان حقوق کارمند بانک می‌شود، تحرک اجتماعی **(صعودی – افقی)** دارد. ت) در دیدگاه مستشرقان، هویت فرهنگی جوامع اسلامی **(اساطیری – دنیوی)** است.	۱
۳	**گزینهٔ صحیح را انتخاب کنید و شمارهٔ آن را در پاسخ‌برگ بنویسید.** **الف) «راستگو بودن» کدام ویژگی‌های هویتی را بیان می‌کند؟** ۱) انتسابی، فردی، ثابت ۲) اکتسابی، فردی، متغیر ۳) انتسابی، اجتماعی، ثابت ۴) اکتسابی، اجتماعی، متغیر **ب) کدام گزینه دربارهٔ «هویت فرهنگی جامعه» درست نیست؟** ۱) بر اساس عقاید و ارزش‌های اجتماعی آن شکل می‌گیرد. ۲) گسترده‌تر از هویت اجتماعی افراد است. ۳) در پرتو هویت اجتماعی افراد و متناسب با آن شکل می‌گیرد. ۴) فرصت شکل‌گیری هویت‌های اجتماعی متناسب با خود را پدید می‌آورد. **پ) هر عبارت به‌ترتیب به کدام مفاهیم اشاره دارد؟** – شامل هر نوع تدبیر و سازمان دادن قدرت است. – مجموعهٔ سازوکارهایی که برای اعمال سیاست‌های جامعه وجود دارد. – عقاید، ارزش‌ها و اصول حاکم بر نظام سیاسی را تأمین می‌کند. ۱) اقتدار – نظام فرهنگی – نظام اقتصادی ۲) سیاست – نظام فرهنگی – نظام اقتصادی ۳) اقتدار – نظام سیاسی – نظام فرهنگی ۴) سیاست – نظام سیاسی – نظام فرهنگی **ت) به چه علت برخی کشورهای سلطه‌گر غرب، اقتصاد را پاشنه آشیل ایران اسلامی می‌دانند و پیامد آن چیست؟** ۱) اقتصاد را اساس همه چیز پنداشتن – هویت خود را بر اساس اقتصاد شکل دادن ۲) تمامی شیوه‌های اقتصادی غیرسرمایه‌داری را نابود شده دیدن – به راه انداختن جنگ اقتصادی تمام‌عیار علیه کشور ما ۳) اقتصاد را اساس همه چیز پنداشتن – به راه انداختن جنگ سیاسی علیه کشور ما ۴) تمامی شیوه‌های اقتصادی غیرسرمایه‌داری را نابود شده دیدن – سرمایه‌داری را عامل اصلی هویت‌یابی جوامع غربی دانستن	۲

www.biomaze.ir
SanjeshCloud www.SanjeshCloud.ir
سال تحصیلی ۱۴۰۴-۰۵

سوالات آزمون شبیه‌ساز نهایی درس: علوم‌اجتماعی	پایه: دوازدهم	رشته: ریاضی فیزیک–علوم‌تجربی	تاریخ آزمون: ۱۴۰۵/۰۵/۰۵
تعداد صفحه: ۳	مدت آزمون: ۷۵ دقیقه	ساعت شروع:	نام و نام‌خانوادگی:
آزمون شبیه‌ساز امتحان نهایی		گروه آموزشی ماز	

ردیف	سوالات (پاسخ‌برگ دارد)	نمره
۴	**هر یک از عبارات در ستون سمت راست با کدام ویژگی فرهنگ در ستون سمت چپ ارتباط دارد؟ (یک مورد اضافی است.)**	۱

عبارات	ویژگی
الف) مجموعهٔ آگاهی‌ها و معانی مشترک سازندهٔ جامعه	۱) راه گسترش فرهنگ
ب) بیشتر شدن حاملان و عاملان یک فرهنگ و معانی آن	۲) پایبندی به فرهنگ
پ) شناختن، پذیرفتن و عمل کردن	۳) تعریف فرهنگ
ت) کاهش جمعیت	۴) گسترش بیشتر فرهنگ
	۵) محدود شدن گسترهٔ فرهنگ

۵	**جاهای خالی را با کلمه‌های مناسب کامل کنید.** الف) هر جامعه‌ای بر اساس ..... خود، با طبیعت و بدن آدمی تعامل می‌کند. ب) جامعهٔ خودباخته‌ای که در مواجهه با جامعهٔ دیگر، هویت فرهنگی خود را از یاد می‌برد، دچار ..... می‌شود. پ) فارسی دری از دیرباز به‌عنوان زبان ..... دربار ایران، زبان رسمی مشترک اقوام مختلف ایرانی بود. ت) لازمهٔ تحقق هدف اسلام که گسترش فرهنگ توحیدی است، داشتن ..... است.	۲
۶	**به سؤال‌های زیر پاسخ کوتاه دهید.** الف) به چه دلیلی برای انجام کنش علاوه بر آگاهی، ارادهٔ انسان نیز ضروری است؟ ب) کدام جوامع با رویکرد دنیاگریز خود از توانمندی‌های آدمی برای آباد کردن این جهان استفاده نمی‌کنند؟ پ) این‌که «شرافت و وقار و سلحشوری از ویژگی‌های صحرانشینان است» به تأثیر کدام ابعاد هویت بر یکدیگر اشاره دارد؟ ت) در چه صورتی تحول فرهنگی مثبت است؟ ث) مسلمانان در حملهٔ مغول چه برخوردی با مهاجمان داشتند؟ ج) کدام عامل، تغییر و بازنگری در سیاست کاهش جمعیت را در کشور ما ضروری ساخت؟	۳
۷	**نوع کنش‌های زیر، از نظر فردی و اجتماعی بودن کدام است؟** الف) دوربین مخفی: (.....) ب) قدم زدن: (.....)	۱
۸	**هر یک از عبارات زیر به کدام مفهوم اشاره دارد؟** الف) کنش‌هایی که برخلاف عقاید، ارزش‌ها و هنجارهای جامعه هستند. (.....) ب) از جمله راهکارهای اسلام برای جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی است. (.....)	۱
۹	**هر عبارت مربوط به کدام مفهوم است؟** الف) عرصهٔ مهم‌ترین منازعهٔ هویتی: (.....) ب) بازگشت به هویت توحیدی و معنوی خویش: (.....)	۱
۱۰	**هر یک از موارد زیر ویژگی کدام حکومت از نظر ارسطو است؟** الف) حکومتی که در آن اکثریت مردم بر اساس حقیقت و فضیلت حضور و فعالیت دارند. (.....) ب) حاکمیت اکثریت در صورتی‌که بر مدار خواسته‌های آن‌ها باشد. (.....)	۱

سوالات آزمون شبیه‌ساز نهایی درس: علوم‌اجتماعی	پایه: دوازدهم	رشته: ریاضی فیزیک–علوم‌تجربی		تاریخ آزمون: ۱۴۰۵/۰۵/۰۵
تعداد صفحه: ۳	مدت آزمون: ۷۵ دقیقه	ساعت شروع:	نام و نام‌خانوادگی:	
آزمون شبیه‌ساز امتحان نهایی		گروه آموزشی ماز		

ردیف	سوالات (پاسخ‌برگ دارد)	نمره
۱۱	**با توجه به متن به سؤال‌های زیر پاسخ دهید.** **«عقایدی که مردم دربارهٔ انسان و جهان دارند، ارزش‌هایی که محترم می‌شمارند، هنجارها و سنت‌هایی که با توجه به آن‌ها عمل می‌کنند، سبک‌ها و شیوه‌هایی که برای زندگی انتخاب می‌کنند و تکنیک‌ها و مهارت‌هایی که به کار می‌گیرند، گاهی درست و گاهی نادرست‌اند. بخش‌هایی از فرهنگ که از نظر علمی صحیح و مطابق فطرت انسان باشد، فرهنگ حق و بخش‌هایی که از نظر علمی قابل دفاع نباشد و بر اساس خرافات شکل گرفته باشد، فرهنگ باطل است.»** الف) حق یا باطل بودن هر بخش از فرهنگ با چه چیزی شناخته می‌شود؟ ب) علومی که از کدام ابزارها بهره می‌گیرند، می‌توانند درباره حق یا باطل بودن فرهنگ‌های مختلف داوری کنند؟	۱
	به سؤال‌های زیر پاسخ کامل دهید.	
۱۲	دو مورد از تفاوت‌های پیامدهای ارادی و غیرارادی کنش‌های انسان را بنویسید.	۱
۱۳	فرهنگ توحیدی و فرهنگ اساطیری را با هم مقایسه کنید.	۱
۱۴	افراد پس از تولد، چگونه از موقعیت اجتماعی جدیدی برخوردار می‌شوند؟	۱
۱۵	علل درونی تحولات فرهنگی به چه چیزهایی مربوط می‌شود و باز می‌گردد؟	۱
۱۶	در چه صورت‌هایی قدرت، مشروعیت حقیقی و مشروعیت دروغین دارد؟	۱
	«موفق و پیروز باشید.»	۲۰

پایه دوازدهم (دروس مشترک ریاضی و تجربی)

آزمون‌های شبیه‌ساز امتحانات نهایی ماز

شبیه‌ساز امتحانات نهایی

شبیه‌ساز امتحان نهایی

دوشنبه ۵ مردادماه ۱۴۰۵

پاسخبرگ هویت اجتماعی

برای شباهت حداکثری به امتحانات نهایی، صفحه‌آرایی، فونت و حتی اندازهٔ متن در تمامی آزمون‌های تشریحی ماز، کاملاً یکسان با استاندارد امتحانات نهایی در نظر گرفته می‌شود.

SanjeshCloud
www.SanjeshCloud.ir

آزمون شبیه‌ساز نهایی درس: **علوم‌اجتماعی**	تعداد صفحه: **۳**	رشته: **ریاضی فیزیک – علوم‌تجربی**	ساعت شروع:
نام و نام‌خانوادگی:	**پایه دوازدهم**	مدت آزمون: **۷۵ دقیقه**	تاریخ آزمون: **۱۴۰۵/۰۵/۰۵**
آزمون شبیه‌ساز امتحان نهایی		**گروه آموزشی ماز**	

ردیف	پاسخ‌برگ	نمره
۱	الف) ..... ب) ..... پ) ..... ت)	۱
۲	الف) ..... ب) ..... پ) ..... ت)	۱
۳	الف) ..... ب) ..... پ) ..... ت)	۲
۴	الف) ..... ب) ..... پ) ..... ت)	۱
۵	الف) ..... ب) ..... پ) ..... ت)	۲
۶	الف) ..... . ب) ..... . پ) ..... . ت) ..... . ث) ..... . ج)	۳
۷	الف) ..... ب)	۱

آزمون شبیه‌ساز نهایی درس: **علوم‌اجتماعی**	تعداد صفحه: **۳**	رشته: **ریاضی فیزیک – علوم‌تجربی**	ساعت شروع:
نام و نام‌خانوادگی:	**پایه دوازدهم**	مدت آزمون: **۷۵ دقیقه**	تاریخ آزمون: **۱۴۰۵/۰۵/۰۵**
آزمون شبیه‌ساز امتحان نهایی		**گروه آموزشی ماز**	

ردیف	پاسخ‌برگ	نمره
۸	الف) ..... ب)	۱
۹	الف) ..... ب)	۱
۱۰	الف) ..... ب)	۱
۱۱	الف) ..... ب)	۱
۱۲	....	۱
۱۳	....	۱
۱۴	....	۱

SanjeshCloud
www.SanjeshCloud.ir

آزمون شبیه‌ساز نهایی درس: **علوم‌اجتماعی**	تعداد صفحه: **۳**	رشته: **ریاضی فیزیک – علوم‌تجربی**	ساعت شروع:
نام و نام‌خانوادگی:	**پایه دوازدهم**	مدت آزمون: **۷۵ دقیقه**	تاریخ آزمون: **۱۴۰۵/۰۵/۰۵**
آزمون شبیه‌ساز امتحان نهایی		**گروه آموزشی ماز**	

ردیف	پاسخ‌برگ	نمره
۱۵	....	۱
۱۶	....	۱
	موفق باشید.	۲۰

پایه دوازدهم (دروس مشترک ریاضی و تجربی)

آزمون‌های شبیه‌ساز امتحانات نهایی ماز

شبیه‌ساز امتحانات نهایی

دفترچه پاسخ

دوشنبه ۵ مردادماه ۱۴۰۵

شبیه‌ساز امتحان نهایی

بودجه آزمون	جامع کل کتاب

درس	طراحان	ویراستاران
هویت اجتماعی	الهام میرزایی	آزاده میرزایی ـ ندا یاری سپیده فتح‌اللهی

حق چاپ و تکثیر سؤالات به هر روش (الکترونیکی و...) پس از برگزاری آزمون برای تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی تنها با مجوز «گروه ماز» مجاز می‌باشد و با متخلفین برابر مقررات رفتار می‌شود.

SanjeshCloud www.SanjeshCloud.ir

برای دیدن پاسخ‌نامه ویدئویی آزمون شبیه‌ساز نهایی QR Code
را اسکن کنید یا روی لینک زیر ضربه بزنید.

پاسخنامه ویدئویی آزمون شبیه‌ساز نهایی

SanjeshCloud
www.SanjeshCloud.ir

راهنمای تصحیح آزمون نهایی درس: **علوم اجتماعی**		رشته: **ریاضی فیزیک - علوم تجربی**	
دوره دوم متوسطه ـ دوازدهم	تاریخ آزمون: **۱۴۰۵/۰۵/۰۵**	ساعت شروع:	مدت زمان: **۷۵ دقیقه**
آزمون شبیه‌ساز امتحان نهایی		**گروه آموزشی ماز**	

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۱	**مصحّح شو** الف) نادرست (۰/۲۵) (درس ۲ ص ۱۱) ب) نادرست (۰/۲۵) (درس ۴ ص ۳۰) پ) درست (۰/۲۵) (درس ۶ ص ۵۰) ت) درست (۰/۲۵) (درس ۸ ص ۶۴) **سبز بودی یا قرمز؟** بهترین زمان پاسخگویی برای این سوال: ۵ دقیقه **بررسی دقیق‌تر:** **الف)** ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی از طریق کنش‌های اجتماعی تحقق می‌یابند. **ب)** پیش‌بینی حوادث طبیعی برای پیشگیری و تسلط بر طبیعت از فواید علوم طبیعی است. **۲۰ شو: مقایسهٔ فواید علوم انسانی و اجتماعی و علوم طبیعی** فواید علوم طبیعی: ـ شناخت طبیعت و قوانین آن ـ پیش‌بینی حوادث طبیعی برای پیشگیری و تسلط بر طبیعت ـ رهاسازی انسان از محدودیت‌های طبیعت فواید علوم انسانی و علوم اجتماعی: ـ شناخت و فهم معانی کنش‌های آدمیان و پیامدهای آن ـ شناسایی عواملی که بر زندگی انسان و کنش‌های او تأثیر دارند یا پیش‌بینی کنش‌ها و پیامدهای آن‌ها برای پیشگیری ـ شناخت فضیلت، عدالت، سعادت و راه صحیح زندگی و داوری درباره کنش‌های خوب و بد انسان‌ها ـ انتقاد از کنش‌های ناپسند و ظالمانه انسان‌ها ـ رها کردن و آزادسازی انسان‌ها از ظلم‌ها و اسارت‌هایی که در اثر کنش‌های انسان‌ها پدید می‌آید. ـ نشان دادن شیوهٔ صحیح استفاده از علوم طبیعی و دانش‌های ابزاری **نقشهٔ نهایی** در سؤالات درست و نادرست، ابتدا عبارت را با دقت بخوانید و بعد با رجوع به دانسته‌های خود و مفهوم عبارت، درستی یا نادرستی آن را تشخیص دهید. **مسیر تمرینی!** این سؤال مشابه سؤال ۱ امتحان نهایی خرداد ۱۴۰۴ و خرداد ۱۴۰۳ است.	۱
۲	**مصحّح شو** الف) اجتماعی (۰/۲۵) (درس ۲ ص ۱۲) ب) عمل مردم (۰/۲۵) (درس ۴ ص ۲۷) پ) افقی (۰/۲۵) (درس ۶ ص ۴۹) ت) دنیوی (۰/۲۵) (درس ۸ ص ۶۶) **سبز بودی یا قرمز؟** بهترین زمان پاسخگویی برای این سوال: ۵ دقیقه **بررسی دقیق‌تر:** **الف)** پدیده‌های اجتماعی را انسان‌ها در ارتباط با یکدیگر به‌وجود می‌آورند و چون افراد با آگاهی، اراده و هدف عمل می‌کنند، پدیده‌های اجتماعی معنادار هستند. **ت)** در دیدگاه مستشرقان، هویت فرهنگی جوامع اسلامی، توحیدی یا اساطیری نیست بلکه دنیوی است.	۱

۲۰ شو: محدودهٔ فرهنگ آرمانی و فرهنگ واقعی

هر اندازه مردم مطابق آرمان‌ها و ارزش‌ها عمل کنند، به همان اندازه، آرمان‌ها وارد فرهنگ واقعی می‌شوند اما اگر مردم به آرمان‌ها و ارزش‌هایی که رعایت آن‌ها در فرهنگ آرمانی لازم دانسته می‌شود عمل نکنند، فرهنگ واقعی از فرهنگ آرمانی فاصله می‌گیرد.

مسیر تمرینی!

این سؤال مشابه سؤال ۲ امتحان نهایی خرداد ۱۴۰۴ و خرداد ۱۴۰۳ است.

---

۳ — ۲

مصحّح شو

الف) گزینهٔ ۲ (۰/۵) (درس ۵ ص ۳۷)

ب) گزینهٔ ۳ (۰/۵) (درس ۷ ص ۵۴)

پ) گزینهٔ ۴ (۰/۵) (درس ۹ ص ۷۹)

ت) گزینهٔ ۲ (۰/۵) (درس ۱۰ ص ۸۹)

سبز بودی یا قرمز؟ بهترین زمان پاسخگویی برای این سوال: ۵ دقیقه

بررسی دقیق‌تر:

الف) راستگو بودن ← اکتسابی، فردی، متغیر

ب) هویت اجتماعی افراد در پرتو هویت فرهنگی جامعه و متناسب با آن شکل می‌گیرد.

پ) بررسی موارد:

- سیاست شامل هر نوع تدبیر و سازمان دادن قدرت است.
- نظام سیاسی مجموعه سازوکارهایی است که برای اعمال سیاست‌های جامعه وجود دارد.
- نظام فرهنگی، عقاید، ارزش‌ها و اصول حاکم بر نظام سیاسی را تأمین می‌کند.

ت) برخی از کشورهای سلطه‌گر غرب که از سویی اقتصاد را اساس همه چیز می‌پندارند و از سوی دیگر، تمامی شیوه‌های اقتصادی غیرسرمایه‌داری را نابودشده می‌بینند، پاشنه آشیل ایران اسلامی را اقتصاد می‌دانند، از این‌رو جنگ اقتصادی تمام‌عیاری را علیه کشور ما به راه انداخته‌اند.

۲۰ شو: هویت فرهنگی جامعه

- هویت فرهنگی هر جامعه بر اساس عقاید و ارزش‌های اجتماعی آن شکل می‌گیرد.
- هویت فرهنگی جامعه گسترده‌تر از هویت اجتماعی افراد است.
- هویت اجتماعی افراد در پرتو هویت فرهنگی جامعه و متناسب با آن شکل می‌گیرد.
- هویت فرهنگی جامعه فرصت شکل‌گیری هویت‌های اجتماعی متناسب با خود را پدید می‌آورد و در برابر انواع هویت‌های اجتماعی که با عقاید و ارزش‌های آن ناسازگار باشند، مقاومت می‌کند.
- هویت فرهنگی جامعه تا زمانی دوام می‌آورد که عقاید و ارزش‌های مربوط به آن مورد پذیرش اعضای جامعه و برای آن‌ها مهم باشد.

مسیر تمرینی!

این سؤال مشابه سؤال ۳ امتحان نهایی خرداد ۱۴۰۴ و خرداد ۱۴۰۳ است.

---

۴ — ۱

مصحّح شو

الف) ۳ (۰/۲۵)

ب) ۴ (۰/۲۵)

پ) ۱ (۰/۲۵)

ت) ۵ (۰/۲۵) (درس ۱۰ ص ۸۵)

سبز بودی یا قرمز؟ بهترین زمان پاسخگویی برای این سوال: ۴ دقیقه

بررسی دقیق‌تر:

الف) به مجموعه آگاهی‌ها و معانی مشترکی که جامعه بر اساس آن ساخته می‌شود، فرهنگ می‌گویند.

ب) هرچه حاملان و عاملان یک فرهنگ و معانی آن بیشتر باشند، آن فرهنگ بیشتر گسترش می‌یابد.

پ) راه گسترش هر فرهنگ، شناختن، پذیرفتن و عمل کردن به آن است.

ت) کاهش جمعیت یک جامعه به محدود شدن گسترهٔ فرهنگ آن منجر می‌شود.

۲۰ شو: تأمین جمعیت مناسب برای جامعه

افزایش جمعیت یک جامعه زمینه‌ساز گسترش فرهنگ آن است. کاهش جمعیت یک جامعه نیز به محدود شدن گسترهٔ فرهنگ آن منجر می‌شود و امکان تسلط جوامع و فرهنگ‌های دیگر بر آن جامعه را فراهم می‌آورد. از این‌رو تأمین جمعیت مناسب برای یک جامعه، مسئله‌ای هویتی است.

نقشهٔ نهایی

در سؤالات وصل‌کردنی ابتدا عبارات هر دو ستون را با دقت بخوانید و رابطهٔ بین واژه‌ها را از نظر مفهومی کشف کنید. مواردی را که اطمینان دارید به هم وصل کنید و بین موارد باقی‌مانده ارتباطات را بیابید.

مسیر تمرینی!

این سؤال مشابه سؤال ۴ امتحان نهایی خرداد ۱۴۰۴ و خرداد ۱۴۰۳ است.

---

۵ — ۲

مصحّح شو

الف) هویت (۰/۵) (درس ۵ ص ۳۹)
ب) از خود بیگانگی تاریخی (۰/۵) (درس ۷ ص ۵۹)
پ) سیاسی (۰/۵) (درس ۸ ص ۶۴)
ت) جمعیت (۰/۲۵) مناسب (۰/۲۵) (درس ۱۰ ص ۸۶)

سبز بودی یا قرمز؟ بهترین زمان پاسخگویی برای این سوال: ۴ دقیقه

۲۰ شو: دو معنای متفاوت از خود بیگانگی فرهنگی

- معناهای از خود بیگانگی فرهنگی
  - از خود بیگانگی تاریخی
    - اگر یک جامعه فرهنگ تاریخی خود را فراموش کند.
    - جامعه خودباخته‌ای که در مواجهه با جامعهٔ دیگر، هویت فرهنگی خود را از یاد می‌برد.
  - از خود بیگانگی حقیقی (فطری)
    - اگر عقاید و ارزش‌های یک جامعه مانع آشنایی اعضای آن با حقیقت انسان و جهان شود.

نقشهٔ نهایی

در سؤالات جای خالی باید عین کلیدواژهٔ جاافتاده را در جای خالی قرار دهید تا نمره را کسب کنید. در زمان مطالعهٔ درس زیر کلیدواژه‌ها خط بکشید و روی آن‌ها تمرکز کنید تا در زمان پاسخگویی به سؤالات دچار مشکل نشوید.

مسیر تمرینی!

این سؤال مشابه سؤال ۵ امتحان نهایی خرداد ۱۴۰۴ و خرداد ۱۴۰۳ است.

---

۶ — ۳

مصحّح شو

الف) زیرا ممکن است فردی از کاری آگاه باشد (۰/۲۵) ولی تصمیم به انجام آن نگیرد. (۰/۲۵) (درس ۱ ص ۳)
ب) جوامعی که مانع بسط ابعاد دنیوی وجود انسان می‌شوند (۰/۲۵) و نسبت به نیازهای مادی و دنیوی انسان بی‌توجه‌اند (۰/۲۵) (درس ۳ ص ۲۳)
پ) تأثیر بعد اجتماعی (۰/۲۵) بر بعد نفسانی (۰/۲۵) (درس ۵ ص ۳۸)
ت) اگر فرهنگی که دچار تحول می‌شود، فرهنگی باطل باشد (۰/۲۵) و جهت تغییرات به‌سوی فرهنگ حق باشد. (۰/۲۵) (درس ۷ ص ۵۶)
ث) مهاجمان را درون فرهنگ خود جذب و هضم کردند. (۰/۵) (درس ۸ ص ۶۵)
ج) کاهش بیش از حد و کم‌سابقهٔ رشد سالانهٔ جمعیت (۰/۵) (درس ۱۰ ص ۸۷)

سبز بودی یا قرمز؟ بهترین زمان پاسخگویی برای این سوال: ۱۰ دقیقه

	۲۰ شو: تحولات فرهنگی تحولات فرهنگی می‌توانند مثبت یا منفی باشند. اگر فرهنگی که دچار تحول می‌شود، فرهنگی باطل باشد و جهت تغییرات به‌سوی فرهنگ حق باشد، تحول فرهنگی مثبت است. اما اگر فرهنگی که اعتبار اجتماعی خود را از دست می‌دهد، فرهنگ حق باشد و جهت تغییرات به‌سوی فرهنگ باطل باشد، تحول فرهنگی منفی است. تحول جامعهٔ جاهلی به جامعهٔ نبوی، تحول فرهنگی مثبت و تحول جامعهٔ نبوی به جامعهٔ اموی، تحول فرهنگی منفی است. **نقشهٔ نهایی** در سؤالات پاسخ کوتاه، فقط به موردی که در صورت سؤال از شما خواسته پاسخ دهید، چون بارم فقط به قسمتی تعلق می‌گیرد که در صورت سؤال آمده است و توضیح اضافی بارم ندارد. **مسیر تمرینی!** این سؤال مشابه سؤال ۶ امتحان نهایی خرداد ۱۴۰۴ و خرداد ۱۴۰۳ است.	
۷	**مصحّح شو** الف) کنش اجتماعی (یا بیرونی) (۰/۵) (درس ۲ ص ۹) ب) کنش فردی (یا بیرونی) (۰/۵) (درس ۲ ص ۹) **سبز بودی یا قرمز؟** بهترین زمان پاسخگویی برای این سوال: ۳ دقیقه **نقشهٔ نهایی** در سؤالات دو قسمتی که از شما دربارهٔ موضوعی دو سؤال پرسیده می‌شود؛ مانند سؤال ۷ و ۸ و ۹ و ۱۰ به صورت سؤال توجه کنید و پاسخ موارد الف و ب را بنویسید.	۱
۸	**مصحّح شو** الف) کژروی اجتماعی (۰/۵) (درس ۶ ص ۴۶) ب) امر به معروف و نهی از منکر (۰/۵) (درس ۶ ص ۴۷) **سبز بودی یا قرمز؟** بهترین زمان پاسخگویی برای این سوال: ۳ دقیقه **مسیر تمرینی!** این سؤال مشابه سؤال ۷ امتحان نهایی خرداد ۱۴۰۴ است.	۱
۹	**مصحّح شو** الف) رسانه‌ها (۰/۲۵) و فضای مجازی (۰/۲۵) (درس ۸ ص ۶۷) ب) بازگشت ایران به اسلام (۰/۵) (درس ۸ ص ۶۸) **سبز بودی یا قرمز؟** بهترین زمان پاسخگویی برای این سوال: ۳ دقیقه **۲۰ شو: رسانه‌ها و فضای مجازی** امروزه رسانه‌ها و فضای مجازی با عبور از مرزهای جغرافیایی، سیاسی و فرهنگی جوامع، تعامل فرهنگی را از سطح محققان و مولدان فرهنگی به عموم کاربران و مصرف‌کنندگان منتقل کرده است و از سوی دیگر تعامل فرهنگی را از سطح نمادها و هنجارها به عمق عقاید و ارزش‌ها می‌کشاند. بدین‌وسیله عقاید، ارزش‌ها و فرهنگ‌های توحیدی، اسطوره‌ای و دنیوی با کمیت و کیفیت نابرابر در دسترس همه قرار می‌گیرند و بدین‌ترتیب رسانه‌ها و فضای مجازی عرصهٔ مهم‌ترین منازعهٔ هویتی می‌شوند.	۱
۱۰	**مصحّح شو** الف) جمهوری (۰/۵) (درس ۹ ص ۸۰) ب) دموکراسی (۰/۵) (درس ۹ ص ۸۰) **سبز بودی یا قرمز؟** بهترین زمان پاسخگویی برای این سوال: ۳ دقیقه	۱

۱۱	**مصحّح شو** الف) با علم متناسب با همان بخش (۰/۵) (درس ۴ ص ۲۹) ب) عقل (۰/۲۵) و وحی (۰/۲۵) (درس ۴ ص ۲۹) **سبز بودی یا قرمز؟** بهترین زمان پاسخگویی برای این سوال: ۴ دقیقه **بررسی دقیق‌تر:** ب) حق یا باطل بودن عقاید و ارزش‌ها را نمی‌توان با روش‌ها و علوم تجربی شناخت. عقل و وحی دو ابزار مهم شناخت عقاید و ارزش‌ها هستند و علومی که از این دو ابزار بهره می‌گیرند، می‌توانند دربارهٔ حق یا باطل بودن فرهنگ‌های مختلف داوری کنند. **مسیر تمرینی!** این سؤال مشابه سؤال ۱۱ امتحان نهایی خرداد ۱۴۰۴ است.	۱
۱۲	**مصحّح شو** ۱) پیامدهای ارادی به ارادهٔ انسان‌ها وابسته‌اند ولی پیامدهای غیرارادی به ارادهٔ انسان‌ها وابسته نیستند.(۰/۵) ۲) پیامدهای ارادی خودشان کنش هستند و باید کنشگری آن‌ها را انجام دهد ولی پیامدهای غیرارادی کنش نیستند که لازم باشد کنشگری آن‌ها را انجام دهد.(۰/۵) ۳) پیامدهای ارادی احتمالی است ولی پیامدهای غیرارادی قطعی است.(۰/۵)(درس ۱ ص ۵ و ۶) (اشاره به دو مورد از سه مورد بیان‌شده کافی است.) **سبز بودی یا قرمز؟** بهترین زمان پاسخگویی برای این سوال: ۲ دقیقه	۱
۱۳	**مصحّح شو** فرهنگ اسلام و انبیای الهی که تفسیری توحیدی و الهی از انسان دارد فرهنگ توحیدی است (۰/۵) اما فرهنگ اساطیری به خداوندگاران و قدرت‌های فوق طبیعی قائل است (۰/۲۵) و محصول انحراف بشر از فرهنگ توحیدی است (۰/۲۵) (درس ۳ ص ۲۴) **سبز بودی یا قرمز؟** بهترین زمان پاسخگویی برای این سوال: ۲ دقیقه **۲۰ شو: فرهنگ معنوی** فرهنگ معنوی هستی را فراتر از طبیعت می‌بیند و زندگی این جهان را در سایهٔ حیات برتر، مقدس و متعالی می‌گرداند. انسان در این فرهنگ از محدودهٔ مرزهای این جهان عبور کرده، چهره‌ای ملکوتی و آسمانی پیدا می‌کند. فرهنگ معنوی، دو نوع توحیدی و اساطیری دارد.	۱
۱۴	**مصحّح شو** افراد در بدو تولد، هویت اجتماعی انتسابی خود را به‌صورت انفعالی در محیط خانواده می‌پذیرند (۰/۵) و به‌تدریج با فعالیت‌هایشان هویت اکتسابی خود را به‌دست می‌آورند (۰/۲۵) و متناسب با هویت جدیدشان از موقعیت اجتماعی جدیدی برخوردار می‌شوند. (۰/۲۵) (درس ۶ ص ۴۸) **سبز بودی یا قرمز؟** بهترین زمان پاسخگویی برای این سوال: ۲ دقیقه	۱

۱۵	مصحّح شو علل درونی یا به ابداعات و نوآوری‌های مثبت و منفی افراد جامعه مربوط می‌شود (۰/۵) یا به کاستی‌ها و بن‌بست‌های موجود در فرهنگ جامعه بازمی‌گردد (۰/۵) (درس ۷ ص ۵۶) سبز بودی یا قرمز؟ بهترین زمان پاسخگویی برای این سوال: ۲ دقیقه بررسی دقیق‌تر: علل تحولات فرهنگی به دو دستهٔ بیرونی و درونی تقسیم می‌شود، علل بیرونی، روبه‌رو شدن و ارتباط جوامع با یکدیگر است.	۱
۱۶	مصحّح شو اگر قدرت مطابق قانون و حکم الهی باشد، مشروعیت حقیقی دارد (۰/۵) و اگر موافق با ایدئولوژی‌های ساختگی بشری باشد، مشروعیت دروغین دارد. (۰/۵) (درس ۹ ص ۷۵) سبز بودی یا قرمز؟ بهترین زمان پاسخگویی برای این سوال: ۲ دقیقه بررسی دقیق‌تر: مدار مقبولیت خواست و ارادهٔ کسانی است که قدرت بر آن‌ها اعمال می‌شود و مدار مشروعیت حق و باطل بودن است.	۱
	موفق باشید.	**۲۰**

دوپینگ فوری شب امتحان

علوم اجتماعی دوازدهم مشترک

SanjeshCloud
www.SanjeshCloud.ir

فهرست

درس ۱: کنش‌های ما.....۱

درس ۲: پدیده‌های اجتماعی ۲

درس ۳: جامعه و فرهنگ (جهان اجتماعی).....۴

درس ۴: ارزیابی فرهنگ‌ها.....۶

درس ۵: هویت ۷

درس ۶: بازتولید هویت اجتماعی.....۹

درس ۷: تحولات هویتی جامعه.....۱۱

درس ۸: بعد فرهنگی هویت ایران.....۱۴

درس ۹: بعد سیاسی هویت ایران.....۱۶

درس ۱۰: ابعاد جمعیتی و اقتصادی هویت ایران.....۱۹

SanjeshCloud
www.SanjeshCloud.ir

درس اول: کنش‌های ما

کنش (انسان‌ها) ویژگی‌هایی دارد که آن را از فعالیت موجودات دیگر متمایز می‌کند.

ویژگی‌های کنش

- **آگاهانه بودن**
  - هیچ کنشی بدون آگاهی انجام نمی‌شود.
    - تا زمانی که به چیزی آگاهی نداشته باشیم، نمی‌توانیم آن را انجام بدهیم.
- **ارادی بودن**
  - ممکن است فردی به کاری آگاه باشد؛ ولی تصمیم به انجام آن نگیرد.
    - فعالیت‌هایی مثل پلک زدن یا ضربان قلب به دلیل ارادی نبودن کنش محسوب نمی‌شوند.
- **هدف‌دار بودن**
  - پرسش «چرا چنین کاری کردی» را می‌توان از هر کنشگری پرسید.
    - انسان‌ها گاهی به اهدافشان از انجام کنش نمی‌رسند.
  - انسان با قصد و هدف کنش‌هایش را انجام می‌دهد.
  - اهداف انسان‌ها از انجام کنش یکسان، ممکن است متفاوت باشد.
    - کنش انسان، برخلاف فعالیت همه موجودات، معنادار است.
- **معنادار بودن**
  - انسان‌ها با توجه به معنای کنش خود، آن را انجام می‌دهند.
    - کنش انسان، برخلاف فعالیت همهٔ موجودات، معنادار است.

- انسان‌ها غالباً کنش‌های خود را با توجه به ← پیامدهای ارادی و غیرارادی آن انجام می‌دهند.
- انسان‌ها از انجام برخی کنش‌ها به‌دلیل ← پیامدهای نامطلوبشان خودداری می‌کنند.

پیامدهای کنش

- **پیامدهای ارادی**
  - احتمالی و غیرقطعی هستند.
  - خودشان یک کنش محسوب می‌شوند.
  - وابسته به ارادهٔ فرد (کنشگر) یا دیگری هستند.
- **پیامدهای غیرارادی**
  - قطعی و حتمی هستند.
  - نتیجهٔ طبیعی کنش هستند.
  - وابسته به ارادهٔ هیچ انسانی نیستند.
  - خودشان کنش محسوب نمی‌شوند.

درس دوم: پدیده‌های اجتماعی

• کنش انسان از این جهت که در انجام آن به انسان دیگری توجه شده است یا نه، به دو دستهٔ فردی و اجتماعی تقسیم می‌شود.

انواع کنش‌های انسانی عبارت‌اند از:

الف) کنش فردی
- بدون در نظر گرفتن دیگران انجام می‌شود (مانند تصور کردن یک جنگل، نوشتن خاطرات شخصی و ...)
- ممکن است در حضور دیگران نیز رخ دهد.

ب) کنش اجتماعی
- با توجه به دیگران انجام می‌شود و در آن، آگاهی و ارادهٔ کنشگر، ناظر به دیگران، ویژگی‌ها و اعمال آن‌ها است.

نکته: تنها در حضور فیزیکی دیگران انجام نمی‌گیرد.

تعریف پدیدهٔ اجتماعی

به کنش اجتماعی و پیامدهای آن، پدیدهٔ اجتماعی می‌گویند. پدیده‌های اجتماعی به‌مرور از انسان‌ها مستقل می‌شوند ← فرصت‌ها و محدودیت‌هایی را به‌وجود می‌آورند.

سه پدیدهٔ اجتماعی مهم

- **کنش اجتماعی**
  - خردترین پدیدهٔ اجتماعی است.
  - سایر پدیده‌های اجتماعی، پیامد آن هستند.
- **ارزش‌های اجتماعی**
  - پدیده‌های مطلوب و خواستنی برای افراد جامعه
  - از جنس هدف و مقصود هستند.
  - مانند: ادب، آزادی، پیشرفت، تقوا
- **هنجارهای اجتماعی**
  - شیوهٔ مورد قبول انجام کنش اجتماعی
  - از جنس وسیله و روش رسیدن به ارزش‌ها
  - مانند: شیوهٔ احوال‌پرسی و پوشش

کنش فردی ← (توجه به دیگران) ← کنش اجتماعی ← پیدایش هنجار اجتماعی ← تحقق ارزش‌های اجتماعی

بعد از تحقق ارزش‌ها چه اتفاقی می‌افتد؟

۱- ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی از طریق کنش‌های اجتماعی تحقق می‌یابند.

۲- سپس پدیده‌های «جامعه‌پذیری» و «کنترل اجتماعی» را ضروری می‌سازند.

۳- تا از طریق تعلیم و تربیت، تشویق و تنبیه ← ارزش‌ها و هنجارها را به افراد منتقل کنند.

عوارض سالمندی جمعیت
(کشور پیر، کشوری است که جمعیت بالای ۶۵ سال آن، بالای ۱۰٪ جمعیت باشد.)

۱) افزایش هزینه‌ها (عمدتاً هزینه‌های بهداشت و درمان)

۲) کمبود نیروی جوان در کشور برای ارائهٔ خدمات و رفع نیازهای سالمندان

۳) در سطح فردی، فرزندان خانواده‌های تک‌فرزند، ناچارند به تنهایی تعهدات فرزندی، حمایت عاطفی و رسیدگی به مسائل والدین خود را انجام دهند.

نکتهٔ مهم: طبق پیش‌بینی‌ها، ساختار سنی جمعیت کشور ما در سال‌های بعد از ۱۴۳۰، از یک ساختار کاملاً جوان به یک ساختار سالخورده تبدیل خواهد شد.

• ازدواج و تشکیل خانواده یک پدیدهٔ اجتماعی است که پیامدهای مهمی بر جامعه و جمعیت دارد؛ زیرا با بروز نقص و کاهش افراد گروه‌ها ← زندگی و دوام آن‌ها با تهدید روبه‌رو شده و با افزایش افراد، تأثیرگذاری آن‌ها بر سایر جوامع بیشتر می‌شود.

درس سوم: جامعه و فرهنگ (جهان اجتماعی)

جهان اجتماعی

- **جامعه**
  - تعریف: گروهی از انسان‌ها که برای سالیان متمادی با یکدیگر زندگی می‌کنند.
  - سخت‌افزار و جسم جهان اجتماعی
- **فرهنگ (آگاهی و شناخت مشترک)**
  - **تعریف:** شیوهٔ زندگی گروهی از انسان‌ها که با یکدیگر زندگی می‌کنند.
  - نرم‌افزار و روح جامعه
  - فرهنگ آموختنی است و از راه آموزش و تربیت از نسلی به نسل دیگر منتقل می‌شود.

فرهنگ، دارای لایه‌های مختلف و دارای خرده‌فرهنگ‌های متعددی می‌باشد:

فرهنگ

- **فرهنگ عمومی**
  - آن بخش از فرهنگ که همهٔ مردم یک جامعه در آن اشتراک دارند.
- **خرده‌فرهنگ**
  - بخش‌هایی از فرهنگ که مربوط به یک قوم، قشر یا گروه خاص می‌باشد.

انواع خرده‌فرهنگ

- **خرده‌فرهنگ‌های موافق**
  - اکثر خرده‌فرهنگ‌ها، با فرهنگ عمومی سازگارند.
- **خرده‌فرهنگ‌های مخالف (ضد فرهنگ‌ها)**
  - با فرهنگ عمومی ناسازگار و مخالف‌اند.

• جهان اجتماعی پس از پدید آمدن، فرصت‌ها و محدودیت‌هایی برای ما ایجاد می‌کند (البته ما در برابر جهان از پیش ساخته‌شده، کنشگری منفعل و مجبور نیستیم) و تا زمانی که فرهنگی از طریق مشارکت اجتماعی افراد پابرجاست، الزامات آن نیز باقی است:

محدودیت‌های جهان اجتماعی دنیوی:
برخی جوامع استعدادهای معنوی انسان را نادیده می‌گیرند و یا فرصت شکوفایی فطرت آدمی را فراهم نمی‌آورند.

محدودیت‌های جهان اجتماعی دنیاگریز:
برخی جوامع، مانع بسط ابعاد دنیوی انسان شده و از توانمندی‌های آدمی برای آباد کردن این جهان استفاده نمی‌کنند.

فرصت‌ها و محدودیت‌ها

- جوامع مختلف را می‌توان براساس آرمان‌ها و ارزش‌های آن‌ها و نیز فرصت‌ها و محدودیت‌هایی که به‌دنبال می‌آورند، ارزیابی کرد.
  - دو روی یک سکه‌اند و بدون هم محقق نمی‌شوند.
- الزام‌ها و پیامدهای هر جامعه و فرهنگی به صورت فرصت‌ها و محدودیت‌ها ظاهر می‌شوند.
  - کنش‌های ما را امکان‌پذیر می‌سازند ← از این طریق زندگی ما را تحت تأثیر قرار می‌دهند.

انواع فرهنگ‌ها

- فرهنگ دنیوی یا سکولار (همانند فرهنگ غرب)
  - عقاید و ارزش‌های آن، دنیوی است.
  - جهانِ دیگر
    - انکار می‌شود.
    - در محدودهٔ منافع دنیوی پذیرفته می‌شود.
  - همهٔ توانایی‌های انسان در خدمت اهداف دنیوی به کار گرفته می‌شود و بُعد معنوی فراموش می‌شود.
- فرهنگ معنوی (هستی را فراتر از طبیعت دیده و انسان را از محدودهٔ مرزهای این جهان عبور می‌دهد.)
  - فرهنگ توحیدی
    - فرهنگ اسلام و انبیای الهی
  - فرهنگ اساطیری
    - به خداوندگاران و قدرت‌های فوق طبیعی معتقد است.
    - محصول انحراف بشر از فرهنگ توحیدی است.

درس چهارم: ارزیابی فرهنگ‌ها

قلمرو آرمانی

- ارزش‌هایی که مردم از آن جانب‌داری می‌کنند ولی به آن عمل نمی‌کنند.
- مردم با باور به یک ارزش، آن را وارد قلمرو آرمانی جامعه می‌کنند.

قلمرو واقعی

- بخشی از فرهنگ، که مردم به آن عمل می‌کنند.
- اگر مردم مطابق آرمان‌ها عمل کنند، آرمان‌ها وارد قلمرو واقعی می‌شوند.

• مرز این دو قلمرو به روی هم باز است (ثابت نیست) و براساس عمل مردم تغییر می‌کند.

• برنامه‌ریزان فرهنگی، از طریق تعلیم و تربیت، به‌دنبال تحقق آرمان‌ها (ورود آن‌ها به قلمرو واقعی) هستند.

ارزش‌های حق

- از نظر علمی، صحیح و مطابق فطرت انسان هستند.

ارزش‌های باطل

- از نظر علمی قابل دفاع نیستند و بر اساس خرافات شکل گرفته‌اند.

• حق یا باطل بودن ارزش‌ها ثابت است و براساس آگاهی یا خواستهٔ افراد یا جوامع تغییر نمی‌کنند.

• حق یا باطل بودن ارزش‌ها را با روش‌های عقلانی و وحیانی می‌توان داوری کرد نه روش تجربی.

چرخش جوامع بر مدار حق و باطل

- جوامع امکان انحراف از حق و پذیرش باطل را دارند. (می‌توانند بر مدار حق یا باطل بچرخند)
- ایمان به ارزش‌های حق -> ورود آن‌ها به قلمرو آرمانی -> عمل بر اساس آن‌ها -> ورود حقایق به قلمرو واقعی

• حق و باطل بر مدار گزینش جوامع تغییر نمی‌کنند.

حرکت جوامع به سوی باطل

- اگر جوامع مختلف ۱) به حق ایمان نیاورند و ۲) مطابق با آن عمل نکنند -> به سوی باطل گام برمی‌دارند.
- **نکتهٔ طلایی:** جوامع می‌توانند بر مدار حق یا باطل بچرخند.

SanjeshCloud www.SanjeshCloud.ir

درس پنجم: هویت

انواع ویژگی‌های هویت (کیستی) انسان

- **انتسابی**: در به‌وجود آمدن آن‌ها نقشی نداریم. — جنسیت، مکان تولد، نژاد
- **اکتسابی**: در به‌وجود آمدن آن‌ها نقش و سهم زیادی داریم. — دانش‌آموز بودن، ویژگی‌های اخلاقی، مشاغل
- **فردی**: مربوط به شخصیت خود فرد است. — ویژگی‌های اخلاقی مانند پشتکار و عصبانیت
- **اجتماعی**: مربوط به عضویت فرد در یک گروه یا جامعه است. — ایرانی بودن، مسلمان بودن، کارمند بودن، نژاد
- **ثابت**: در طول زندگی فرد، تغییر نمی‌کند. — مکان تولد، جنسیت، رنگ پوست و نژاد
- **متغیر**: در طول زندگی فرد، ممکن است تغییر کند. — ویژگی‌های اخلاقی، مشاغل، موقعیت‌های اجتماعی

بخش‌های هویت

- **خودآگاه**: خود ما آن را می‌شناسیم یا دیگران به آن پی می‌برند و آن را برایمان بازگو می‌کنند.
  - جامعه‌شناسان و انسان‌شناسان — بحث‌هایی در ارتباط با ابعاد اجتماعی
  - فیلسوفان — بحث‌های گسترده‌ای دربارهٔ هویت داشته‌اند.
  - پیامبران
    - ابعاد فطری و الهی هویت فردی و اجتماعی
    - فراموشی انسان از خویشتن
- **ناخودآگاه**: برای ما پنهان است و آن را نمی‌شناسیم.

نکته: وجود نظرات متفاوت دربارهٔ هویت، نشانهٔ امکان وجود خطا در شناخت هویت است.

دوپینگ فوری شب امتحان

تأثیر هویت فرهنگی جامعه

- **بر هویت اجتماعی انسان**
  - هویت اجتماعی هر فرد، بر اساس عقاید و ارزش‌های جامعه شکل می‌گیرد.
    - برای مثال، هویت اجتماعی فرد در ۱) جامعهٔ قبیله‌ای به جایگاه قبیله‌ای او بستگی دارد. ۲) در جامعهٔ سرمایه‌داری به ثروت و توان اقتصادی و ۳) در جامعهٔ اسلامی به علم، عدالت و تقوا وابسته است.
- **بر هویت فردی انسان**
  - هر جامعه، با توجه به عقاید و ارزش‌هایش، با برخی از اخلاقیات
    - سازگار است و موجب پیدایش و رشد آن می‌شود.
      - جهان متجدد با ارزش‌های دنیوی مانند فردگرایی، انضباط و ... سازگار است.
      - جهان اسلام با ارزش‌های معنوی و الهی سازگار است.
    - ناسازگار است و آن‌ها را تضعیف می‌کند.
- **بر جهان طبیعی**
  - هر جامعه بر اساس هویت خود، با طبیعت و بدن انسان رفتار می‌کند.
    - در جهان متجدد هر دخل و تصرفی در طبیعت مجاز است.
    - در جهان اسلام، انسان حق تصرفی برخلاف ارادهٔ الهی را ندارند.

SanjeshCloud www.SanjeshCloud.ir

درس ششم: بازتولید هویت اجتماعی

بازتولید هویت اجتماعی: به معنای انتقال هویت از نسلی به نسل دیگر است به گونه‌ای که علی‌رغم گذر زمان و پذیرش تغییرات، ویژگی‌های اساسی آن پایدار می‌ماند و دوام می‌آورد.

- هر فرد در جامعه‌ای متولد می‌شود که نسل‌های قبل از او آن را ساخته‌اند ← این جامعه پس از تولد هر فرد بخشی از هویت او را تعیین می‌کند ← **یعنی**: آن فرد را به‌عنوان یکی از اعضای خود به رسمیت می‌شناسد و برای او ویژگی‌هایی متناسب با موقعیتی که در آن قرار گرفته است در نظر می‌گیرد.
- هر جامعه‌ای برای بقا و تداوم، عقاید، ارزش‌ها و شیوهٔ زندگی خود را به فرد آموزش می‌دهد ← فرد برای مشارکت در جامعه این عقاید و ارزش‌ها و هنجارها را می‌آموزد ← شیوهٔ زندگی در جامعه را فرا می‌گیرد ← به‌تدریج با موقعیتش در جامعه و حقوق و تکالیفی که بر عهده دارد آشنا می‌شود.

عوامل آشنایی فرد با جامعه
- فرد اولین و مهم‌ترین آشنایی‌های خود را با جامعه در خانواده با آموزش‌های اساسی که می‌بیند پیدا می‌کند.
- مدرسه، مسجد، مجالس علمی و مذهبی، گروه‌های همسالان و رسانه‌های جمعی از دیگر عوامل آشنایی هستند.

جامعه‌پذیری: به فرایندی که هر فرد برای مشارکت در زندگی اجتماعی دنبال می‌کند و مسیری که برای شکل دادن به هویت اجتماعی افراد طی می‌شود، گفته می‌شود.

کژروی اجتماعی: به کنش‌هایی که برخلاف عقاید، ارزش‌ها و هنجارهای جامعه هستند گفته می‌شود.

روش‌های جامعه برای پیشگیری از کژروی اجتماعی و کنترل آن‌ها
- تبلیغ و اقناع: جامعه می‌کوشد از طریق آموزش، افراد را قانع کند عقاید و ارزش‌های جامعه را بپذیرند.
- تشویق و پاداش: به افرادی که مطابق ارزش‌ها و هنجارهای جامعه عمل می‌کنند، پاداش می‌دهد.
- تنبیه و مجازات: کسانی را که دچار کژروی اجتماعی شده باشند، مجازات می‌کند.

کنترل اجتماعی: به مجموعه فعالیت‌هایی که برای پذیرش فرهنگ جامعه و انطباق افراد با انتظارات جامعه انجام می‌گیرد، می‌گویند.

جامعه‌ای که روش‌های مناسب برای کنترل اجتماعی نداشته باشد
- در معرض آسیب‌های بیشتری قرار می‌گیرد.
- دوام و بقای آن تهدید می‌شود.

SanjeshCloud www.SanjeshCloud.ir

راهکارهای اسلام برای جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی
- امر به معروف
- نهی از منکر

افراد در بدو تولد هویت اجتماعی انتسابی خود را به‌صورت انفعالی در محیط خانواده می‌پذیرند ← به‌تدریج با فعالیت‌هایشان هویت اکتسابی خود را به‌دست می‌آورند ← متناسب با هویت اجتماعی جدیدشان از موقعیت اجتماعی جدیدی برخوردار می‌شوند.

تحرک اجتماعی: به جابه‌جایی افراد از یک موقعیت اجتماعی به موقعیت اجتماعی دیگر می‌گویند.

انواع تحرک اجتماعی
- صعودی
  - کارمند یک اداره هنگامی که مدیر بخشی از آن اداره می‌شود.
  - مدیر یک بخش هنگامی که مدیر کل می‌شود.
- نزولی: مدیر اداره وقتی از مدیریت عزل می‌شود و به‌صورت کارمند عادی به کارش ادامه می‌دهد.
- افقی
  - اگر شخصی شغلش را تغییر دهد اما شغل جدید موقعیت اجتماعی او را تغییر ندهد.
  - کارمندی که از یک بخش اداره به بخش دیگر منتقل می‌شود.
- درون‌نسلی: یک فرد در طول زندگی خودش - مثال: کارمند یک بانک که رئیس بانک می‌شود.
- در دو نسل: یعنی یک فرد نسبت به والدینش - مثال: فرزند یک کشاورز که مهندس می‌شود.

فرصت‌های پیشِ روی افراد برای تحرک اجتماعی در جوامع مختلف یکسان نیست.

هر جامعه‌ای به تناسب عقاید و ارزش‌های خود برخی تحرک‌های اجتماعی و تغییرات هویتی را تشویق و برخی دیگر را منع می‌کند. برخی هویت‌ها را می‌پذیرد و برخی دیگر را نمی‌پذیرد.

جامعه‌ای که براساس ارزش‌های نژادی شکل می‌گیرد ← تحرک اجتماعی صعودی را برای یک نژاد خاص فراهم می‌آورد.

جامعه‌ای که به ارزش‌های اقتصادی اهمیت می‌دهد ← تحرک اجتماعی صعودی را فقط برای کسانی که ثروت دارند ممکن می‌سازد.

در یک جامعهٔ دینی ← هویت‌هایی که ابعاد متعالی و الهی وجود انسان را نادیده می‌گیرند به رسمیت شناخته نمی‌شوند.

در یک جامعهٔ غیردینی
- به هویت دینی و معنوی افراد اجازهٔ بروز و ظهور اجتماعی نمی‌دهد.
- **مثال:** جلوگیری از تحصیل دختران محجبه در برخی جوامع غربی

درس هفتم: تحولات هویتی جامعه

هویت فرهنگی جامعه

- بر اساس عقاید و ارزش‌های اجتماعی آن شکل می‌گیرد.
- گسترده‌تر از هویت اجتماعی افراد است.
- هویت اجتماعی افراد در پرتو هویت فرهنگی جامعه شکل می‌گیرد.
- فرصت شکل‌گیری هویت‌های اجتماعی متناسب با خود را پدید می‌آورد.
- در برابر انواع هویت‌های اجتماعی که با عقاید و ارزش‌های آن ناسازگار باشند، مقاومت می‌کند.
- تا زمانی دوام می‌آورد که عقاید و ارزش‌های مربوط به آن مورد پذیرش اعضای جامعه باشند.
- اگر عقاید و ارزش‌ها، اهمیت و اعتبار خود را از دست بدهند، تداوم هویت فرهنگی با چالش‌هایی مواجه می‌شود.

◀ افراد می‌توانند هویت اجتماعی خود را تغییر دهند:

۱- تا زمانی که تغییرات هویتی افراد در چارچوب عقاید و ارزش‌های اجتماعی پذیرفته‌شده در جامعه اتفاق بیفتد و با هویت فرهنگی جامعه سازگار باشد، مورد تشویق و تأیید جامعه قرار می‌گیرد.

۲- گاهی تغییرات هویتی افراد مطابق عقاید و ارزش‌های جامعه نیست و شیوه‌هایی از زندگی را به‌دنبال می‌آورد که با عقاید و ارزش‌های جامعه ناسازگار است. ← این وضعیت اضطراب و نگرانی‌های اجتماعی فراوانی به‌دنبال دارد. **(تعارض فرهنگی)**

۳- اگر شیوهٔ ناسازگار با عقاید و ارزش‌های اجتماعی ادامه پیدا کند، عقاید و ارزش‌هایی که هویت فرهنگی جامعه را می‌سازند، مورد تردید قرار می‌گیرند و ثبات و استقرار خود را در زندگی مردم از دست می‌دهند. **(تزلزل فرهنگی)**

۴- در نتیجهٔ تداوم چنین وضعیتی، جامعه دیگر نمی‌تواند از عقاید و ارزش‌های خود دفاع کند. **(بحران هویت فرهنگی)**

۵- وقتی راه برای تحول هویت فرهنگی باز شود، جامعه به جامعه‌ای دیگر تبدیل می‌شود و هویت آن دچار تحول می‌شود. **(تحول فرهنگی)**

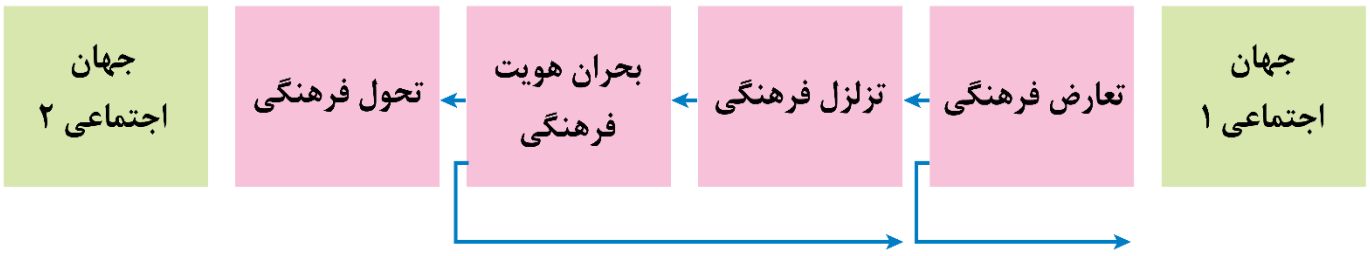

انواع تحولات فرهنگی

- **مثبت:** اگر فرهنگی که دچار تحول می‌شود، فرهنگی باطل باشد و جهت تغییرات به سوی فرهنگ حق باشد، تحول فرهنگی مثبت است. مثال: تحول جامعهٔ جاهلی به جامعهٔ نبوی
- **منفی:** اگر فرهنگی که اعتبار اجتماعی خود را از دست می‌دهد، فرهنگ حق باشد و جهت تغییرات به سوی فرهنگ باطل باشد، تحول فرهنگی منفی است. مثال: تحول جامعهٔ نبوی به جامعهٔ اموی

علل تحولات فرهنگی

- **علل درونی**
  - به ابداعات و نوآوری‌های مثبت و منفی افراد جامعه مربوط می‌شود.
  - به کاستی‌ها و بن‌بست‌های موجود در فرهنگ جامعه باز می‌گردد.
- علل بیرونی: روبه‌رو شدن و ارتباط جوامع با یکدیگر

• اگر فرهنگ یک جامعه توان پاسخ‌گویی به نیازهای طبیعی و جسمی یا فطری و معنوی انسان‌ها را نداشته باشد، آن جامعه نشاط زندگی را از دست می‌دهد و گرفتار یأس و ناامیدی می‌شود.

ارتباط جوامع مختلف با هم

- گاهی روابط در محدودهٔ نمادها، هنجارها، سبک زندگی و گاهی در سطح عقاید و ارزش‌های اجتماعی است.
- گاهی ارتباط میان جوامع زمینهٔ گسترش و پیشرفت یک جامعه را فراهم می‌آورد.

فراهم آوردن زمینهٔ گسترش یک فرهنگ

- اگر یک جامعه با حفظ عقاید و ارزش‌های خود با جوامع دیگر ارتباط برقرار کند.
- در محدودهٔ هنجارها و سبک‌های زندگی عناصری را از جوامع دیگر بگیرد.
- در صورت لزوم تغییرات لازم را در آن‌ها پدید آورد.

• جوامع اسلامی در سده‌های نخستین رویارویی با جوامع دیگر با حفظ هویت فرهنگی خود به تعامل با آن‌ها پرداختند و عناصر سازگار با هویت فرهنگی خود را از آن‌ها گرفته و در صورت نیاز به بازسازی آن عناصر فرهنگی پرداختند.

نکته طلایی

به‌دلیل اهمیت عقل و عقلانیت در جهان اسلام جوامع اسلامی در مواجهه با امپراتوری یونان و روم عناصر فرهنگی آن‌ها را اخذ کردند و به تناسب فرهنگ توحیدی خود، در این دانش‌ها دخل و تصرف نمودند اما عناصر مشرکانهٔ این دو فرهنگ را نپذیرفتند.

SanjeshCloud www.SanjeshCloud.ir

جوامع در مسیر تحول فرهنگی

- اگر جامعه در تعامل با جوامع دیگر بر عقاید و ارزش‌های خود پافشاری نکند و به مرور زمان به عقاید و ارزش‌های خود پشت کند، دچار تحول فرهنگی می‌شود.
- اگر این جامعه در مسیر تحول فرهنگی، عقاید و ارزش‌های جامعهٔ دیگر را بپذیرد به آن جامعه ملحق می‌شود. مثال: مصر باستان و ایران باستان
- ممکن است یک جامعه در مواجهه با جامعهٔ دیگر ضمن پذیرش بخش‌هایی از فرهنگ آن جامعه هویت جدیدی به‌دست آورد بدون آن‌که عقاید و ارزش‌های جامعهٔ مقابل را بپذیرد و به آن ملحق شود مثل جوامع غربی

خودباختگی فرهنگی

- اگر اعضای یک جامعه مبهوت و مقهور فرهنگ دیگر شوند.
- در نتیجه حالت فعال و خلاق خود را در گزینش عناصر فرهنگی آن جامعه از دست بدهند.
- عناصر جامعهٔ دیگر را بدون تحقیق و گزینش می‌پذیرند.
- چنین جامعه‌ای به روش تقلیدی عمل می‌کند و ارتباطش را با فرهنگ و تاریخ خود از دست می‌دهد.

نکته طلایی

بسیاری از جوامع غیرغربی در رویارویی با جهان غرب مبهوت و مرعوب قدرت اقتصادی و سیاسی غرب شدند و به همین سبب، دچار خودباختگی فرهنگی شدند.

غرب‌زدگی: خودباختگی جوامع غیرغربی در برابر جهان غرب را می‌گویند.

دو معنای متفاوت ازخودبیگانگی فرهنگی

- **ازخودبیگانگی تاریخی**
  - اگر یک جامعه فرهنگ تاریخی خود را فراموش کند.
  - جامعهٔ خودباخته‌ای که در مواجهه با جامعهٔ دیگر هویت فرهنگی خود را از یاد می‌برد.
- ازخودبیگانگی حقیقی: اگر عقاید و ارزش‌های یک جامعه مانع آشنایی اعضای آن با حقیقت انسان و جهان شود.

نکته طلایی

فرهنگ اساطیری و فرهنگ دنیوی آدمی را نه‌تنها از حقیقت جهان بلکه از حقیقت خود بیگانه می‌کند.

درس هشتم: بعد فرهنگی هویت ایران

هویت ایرانی قبل از اسلام: هویتی توحیدی، دینی و در مواردی آمیخته با اساطیر بود.

هویت ایرانی پس از اسلام
- ایرانیان عناصر مشرکانه و اساطیری خود را کنار گذاشتند.
- به تفسیر توحیدی از هویت خویش دست یافتند.
- **با پذیرش عقاید و ارزش‌های اسلامی**
  - ایران به جهان اسلام ملحق شد.
  - هویت ایرانی بخشی از هویت جهان اسلام شد.

فارسی دری
- از دیرباز به‌عنوان زبان سیاسی دربار ایران، زبان مشترک اقوام مختلف ایران بود.
- به‌دلیل مشارکت فعال ایرانیان در حیات فکری جهان اسلام، به‌عنوان زبان دوم جهان اسلام درآمد.

مواجهۀ مسلمانان با اقوام دیگر
- دفع مهاجمان: مانند آن‌چه در جنگ‌های صلیبی گذشت.
- جذب و هضم مهاجمان: مانند آن‌چه در حملۀ مغول رخ داد.

نکته طلایی

مواجهۀ فرهنگ غرب با جوامع و فرهنگ اسلامی تجربۀ جدیدی است که هنوز به پایان خود نرسیده است.

دیدگاه مستشرقان
- هویت فرهنگی جوامع اسلامی توحیدی یا اساطیری نیست بلکه دنیوی است.
- این هویت در قالب عناوین قوم‌گرایانه و ناسیونالیستی به ابعاد تاریخی و جغرافیایی محدود می‌شود و امت و ملت اسلامی را به اقوام مختلف تقسیم می‌کند.

SanjeshCloud www.SanjeshCloud.ir

کتاب‌های متفکران در نقد رویکرد تقلیدی به فرهنگ غرب

- غرب‌زدگی (جلال آل احمد)
- بازگشت به خویشتن (دکتر علی شریعتی)
- خدمات متقابل اسلام و ایران (مرتضی مطهری)
- فطرت (مرتضی مطهری)

انقلاب اسلامی ایران: حاصل یک قرن مقاومت هویت اسلامی - ایرانی جامعهٔ ما در برابر هجوم فرهنگی، سیاسی و اقتصادی غرب بود.

بازگشت ایران به اسلام

- صرفاً بازگشت به هویت تاریخی و جغرافیایی نبود.
- بلکه بازگشت به هویت توحیدی و معنوی خویش بود.

نکته: جامعهٔ ایران با بازگشت به هویت اسلامی خود که هویتی مستقل، فعال و اثرگذار است به‌صورت قلب تپندهٔ بیداری اسلامی تبدیل شد.

انقلاب اسلامی ایران، افق‌های جدیدی را به روی اندیشمندان جهان غرب گشوده و نظریه‌پردازان غربی را طی قرن بیستم، دنیوی شدن همهٔ فرهنگ را سرنوشت مشترک و حتمی بشریت می‌دانستند به تأمل و بازبینی در نظریات پیشین آن‌ها فراخوانده است.

درس نهم: بعد سیاسی هویت ایران

انسان به‌دلیل این‌که کارهای خود را با آگاهی و اراده انجام می‌دهد، کنشگری قدرتمند است.

کسانی که توان تأثیرگذاری بیشتری بر ارادهٔ دیگران دارند از قدرت اجتماعی بیشتری برخوردارند.

دو صورت جلب تبعیت دیگران:
- تبعیت با کراهت: تبعیتی که ناشی از تهدید و ترس باشد.
- تبعیت با رضایت: تبعیتی که با رضایت و میل درونی همراه است.

قدرت دارای مقبولیت: قدرتی که بدون استفاده از تهدید و با رضایت طرف مقابل به‌دست می‌آید.

اقتدار: قدرتی که با مقبولیت همراه باشد و به‌صورت رسمی پذیرفته شده باشد.

مدار مقبولیت: خواست و ارادهٔ کسانی است که قدرت بر آن‌ها اعمال می‌شود.

مدار مشروعیت: حق و باطل بودن است.

انواع قدرت مشروع:
- مشروعیت حقیقی: اگر قدرت مطابق قانون و حکم الهی باشد.
- مشروعیت دروغین: اگر قدرت موافق با ایدئولوژی‌های ساختگی بشر باشد.

- اگر قدرت هم مشروعیت حقیقی و هم مقبولیت اجتماعی داشته باشد یعنی قدرت مطابق قانون و حکم الهی باشد و تبعیت از آن هم با رضایت و میل همراه باشد.
- اگر قدرت مقبولیت داشته باشد ولی غیرمشروع شکل گرفته باشد یعنی قدرت برخلاف حکم و قانون الهی است اما تبعیت از آن از روی رضایت است.

سیاست:
- هرگاه قدرت برای رسیدن به هدفی معین سازمان یابد، سیاست پدید می‌آید.
- سیاست اعمال قدرت سازمان‌یافته برای دستیابی به هدفی معین است.
- سیاست در معنای عام خود شامل هر نوع تدبیر و سازمان دادن قدرت است.

نظام سیاسی: مجموعهٔ سازوکارهایی که برای اعمال سیاست‌های جامعه وجود دارد.

SanjeshCloud www.SanjeshCloud.ir

تأثیر نظام سیاسی و نظام فرهنگی بر یکدیگر

- نظام فرهنگی عقاید، ارزش‌ها و اصول حاکم بر نظام سیاسی را معین می‌کند.
- اگر عملکرد نظام سیاسی در جهت عقاید و ارزش‌های فرهنگی جامعه باشد نظام فرهنگی مقبولیت دارد.
- اگر نظام سیاسی به دلایل داخلی و یا تحت تأثیر و فشار عوامل خارجی از اصول و ارزش‌های فرهنگی خود عدول کند، نظام فرهنگی مقبولیت نظام سیاسی را کاهش می‌دهد.
- نظام سیاسی نیز اگر به ارزش‌های فرهنگی جامعه وفادار بماند با استفاده از مدیریت سیاسی خود به بسط و توسعهٔ فرهنگ کمک می‌کند.
- نظام سیاسی اگر از ارزش‌ها و آرمان‌های جامعه دور شود، زمینهٔ بحران‌های فرهنگی و هویتی را فراهم می‌سازد.

دسته‌بندی نظام‌های سیاسی

- بر اساس تعداد افراد تأثیرگذار و تصمیم‌گیرنده
- بر اساس روش تصمیم‌گیری
- بر اساس دین‌مداری یا دنیامداری

• ارسطو از دو ملاک اول و دوم برای دسته‌بندی نظام سیاسی استفاده می‌کند و از شش نوع نظام سیاسی نام می‌برد.

روش حکومت / تعداد حاکمان	بر اساس حقیقت و فضیلت	بر اساس خواست و میل حاکم
فرد	مونارشی	استبدادی
اقلیت	آریستوکراسی	الیگارشی
اکثریت	جمهوری	دموکراسی

• ارسطو حاکمیت اکثریت را در صورتی که بر مدار خواسته‌های آن‌ها باشد، دموکراسی می‌نامد.

• ارسطو حکومتی را که در آن اکثریت مردم بر اساس حقیقت و فضیلت حضور دارند جمهوری می‌خواند.

• فارابی جامعه‌ای را که آرمان‌ها و ارزش‌هایشان الهی و عقلانی نباشد جوامع جاهله می‌نامد.

لیبرال دموکراسی

- لیبرالیسم به معنای مباح دانستن همهٔ امور برای انسان‌هاست.
- دموکراسی به معنای حاکمیت مردم است.
- لیبرال دموکراسی نوعی نظام سیاسی است که ادعا می‌کند با خواست و ارادهٔ اکثریت مردم سازمان می‌یابد.
- این نظام سیاسی هیچ حقیقت یا فضیلتی را به رسمیت نمی‌شناسد.
- حکومتی دنیوی و این جهانی است.
- با فرهنگ جدید غرب که رویکرد دنیوی به هستی دارد سازگار است.

SanjeshCloud www.SanjeshCloud.ir

جمهوری اسلامی

- جمهوری اسلامی یا مردم‌سالاری دینی نوعی نظام سیاسی است که در جهان اسلام مورد توجه قرار گرفته است.
- جمهوری در این ترکیب به معنای به رسمیت شناختن حضور مردم در نظام سیاسی است.
- کلمهٔ اسلامی نشان‌دهندهٔ این است که فعالیت‌ها بر اساس عقاید و ارزش‌های اسلامی سازمان می‌یابد.
- در این نظام سیاسی، قوانین و مقررات با خواست مردم و ذیل اراده و مشیت الهی شکل می‌گیرد.
- عبودیت، عدالت، آزادی، نفی وابستگی و ... از جمله ارزش‌های اجتماعی اسلامی هستند.

درس دهم: ابعاد جمعیتی و اقتصادی هویت ایران

فرهنگ: مجموعهٔ آگاهی‌ها و معانی مشترکی که جامعه بر اساس آن ساخته می‌شود.

رابطهٔ جمعیت و هویت

- هویت هر جامعه بر اساس فرهنگ آن شکل می‌گیرد.
- بسط و گسترش یک جامعه از طریق گسترش فرهنگ آن صورت می‌گیرد.
- راه گسترش هر فرهنگ، شناختن، پذیرفتن و عمل کردن به آن است.
- شناخت فرهنگ، پذیرش و عمل به آن صرفاً از عهدهٔ افراد و اعضای جامعه برمی‌آید.
- اعضای جامعه حامل فرهنگ و عامل به آن هستند.
- هرچه حاملان و عاملان یک فرهنگ و معانی آن بیشتر باشد، آن فرهنگ بیشتر گسترش می‌یابد.
- افزایش جمعیت یک جامعه زمینه‌ساز گسترش فرهنگ آن است.
- کاهش جمعیت یک جامعه نیز به محدود شدن گسترهٔ فرهنگ آن منجر می‌شود و زمینهٔ تسلط جوامع و فرهنگ‌های دیگر بر آن جامعه را فراهم می‌کند.
- **نتیجه‌گیری:** تأمین جمعیت مناسب برای یک جامعه مسئله‌ای هویتی است.

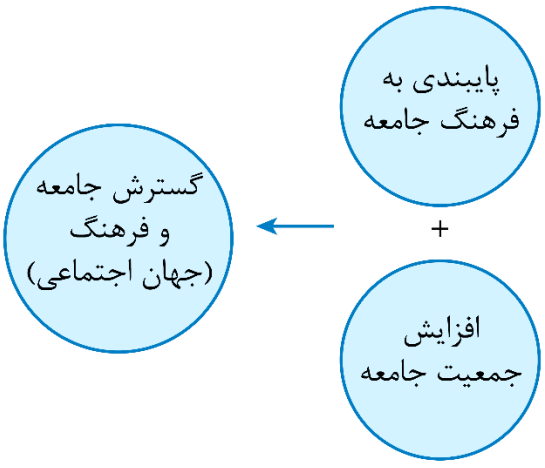

هدف اسلام: گسترش فرهنگ اسلامی و توحیدی است.

لازمهٔ تحقق این هدف: داشتن جمعیت مناسب است.

اگر فرهنگی که با افزایش جمعیت بسط می‌یابد فرهنگ حق باشد نه فرهنگ باطل و افراد و اعضای آن فرهنگ حاملان و عاملان فرهنگ حق باشند، افزایش جمعیت ضروری است ← هم کمیت جمعیت و هم کیفیت جمعیت در بسط و تداوم هویت فرهنگی یک جامعه مؤثرند.

فرزندآوری نیاز فطری انسان‌ها و تأمین جمعیت مناسب از کارکردهای مهم خانواده است.

علل مواجهۀ جوامع غربی با مسئلۀ کاهش جمعیت و پیری

- بالا رفتن سن ازدواج
- افزایش بی‌ثباتی
- فروپاشی خانواده‌ها و طلاق
- رفاه‌زدگی
- مصرف‌گرایی
- هزینه پنداشتن فرزندان

سیاست‌های جمعیتی: وقتی یک جامعه با کاهش یا افزایش جمعیت مواجه می‌شود نظام سیاسی برای حل آن مشکل جمعیت چاره‌اندیشی می‌کند و با همراهی مردم تدابیر و راه‌حل‌هایی را به اجرا درمی‌آورد که سیاست‌های جمعیتی نام دارد.

سیاست‌های جمعیتی در جهت کاهش یا افزایش جمعیت است.

اقتصاد امروز ما

- اقتصاد امروز ما نتیجۀ رویدادهای گذشته و عملکرد کنونی ماست.
- این اقتصاد با دستاوردهایی مثل پیشرفت در صنایع هسته‌ای و نانو و بهره‌مندی مردم از آب و برق و ... روبه‌رو بوده و با معضلاتی چون جنگ، تحریم و تورم مواجه بوده است.
- از جمله عوامل شکل‌گیری این اقتصاد در طول تاریخ معاصر ایران ← کشف نفت و سرمایه‌های حاصل از فروش نفت به خارجیان بوده است.

غرب هویت خود را بر اساس اقتصاد شکل می‌دهد و سرمایه‌داری عامل اصلی هویت‌یابی افراد و جوامع غربی است.

علت به راه انداختن جنگ اقتصادی تمام‌عیار علیه کشور ما از سوی کشورهای غربی

- این کشورها از سویی اقتصاد را اساس همه چیز می‌پندارند.
- تمامی شیوه‌های اقتصاد غیرسرمایه‌داری را نابودشده می‌بینند.
- پاشنه آشیل ایران اسلامی را اقتصاد می‌دانند.
- جنگ تمام‌عیاری را علیه کشور ما به راه انداخته‌اند.

راه نجات اقتصاد ایران و احیای هویت آن

- اجرای قانون اساسی
- سیاست‌های اقتصاد مقاومتی

اقتصاد مقاومتی ← الگویی از اقتصاد پیشرفته، مستقل و مستحکم است که با اعتقاد به تعالیم حیات‌بخش اسلام و تکیه بر دانش و فناوری و ظرفیت‌های مولد مردمی و دولتی، روحیۀ جهادی، خلاقیت، نوآوری، امید، همبستگی و حضور فعال و مؤثر در تعاملات جهانی، برای مردم ایران امنیت، رفاه و پیشرفت همراه با عدالت و برای جهان اسلام و بشریت الگویی ایرانی - اسلامی از رشد و شکوفایی را به ارمغان می‌آورد.

SanjeshCloud www.SanjeshCloud.ir